

КВАНТОВА МЕДИЦИНА — напрям медицини, лікувальні технології якого ґрунтуються на розумінні живого організму з позицій квантової фізики живого і, поєднуючи вихідні положення квантової електродинаміки й теорії самоорганізації, розглядають живе як четвертий (після ядерного, атомного та молекулярного) рівень квантової організації природи. Експерим. передумови формування К. м. в Україні: розроблення генераторів електромагніт. хвиль у міліметровому діапазоні довжин хвиль (кін. 1960-х рр.; [І. Залюбовський](#) та ін.); встановлення залежності життєдіяльності живого від частоти та потужності електромагніт. випромінювання міліметрового діапазону ([Н. Залюбовська](#)); випадкове виявлення можливості терапії виразки шлунка під час лікування органа зору генератором міліметрового випромінювання (1980; [І. Черкасов](#) і [С. Недзвецький](#)); відкриття терапевт. ефекту дії на певні біологічно активні точки електромагніт. випромінювання міліметрового діапазону при надмалій інтенсивності впливу, який дають окремі кванти $\sim 10^{-21}$ Вт/Гц·см² (1982; [Є. Андреев](#), [М. Білий](#), [С. Сітько](#)). Теор. підґрунтя К. м., а саме фізику живого, започаткував 1989 [С. Сітько](#). Він виявив, що квант.-мех. принципи тотожності та дискретності можуть бути застосовані до живих організмів за умови існування самоузгодженого потенціалу структур, які утворюють ціліс. об'єкт і мають тотожні спектрал. характеристики. Передумови для виникнення такого потенціалу в живому організмі визначили [П. Мітчелл](#) (1968 з'ясував, що більшу частину енергії метаболізму клітини витрачають на створення і підтримання на плазматич. мембранах напруженості поля в 10⁵ В/см) та [Г. Фрьоліх](#) (1986 довів, що власні коливання плазматич. мембран клітин знаходяться в діапазоні (10¹⁰–10¹¹)Гц). Самоузгоджені потенціали живих об'єктів, які забезпечують квант.-мех. сценарій життя, реалізуються відповідно до геному як власні когерентні поля в міліметровому діапазоні довжин хвиль. Такі поля — електромагнітні макети живого — завдяки силі когерентності надзвичайно стійкі, що дає змогу постійно контролювати, здійснювати та коректувати ретрансляцію геному на організм стандарт. механізмами біохім. спадковості. Хвороби, котрі організм сам не може подолати, виникають лише внаслідок деформації самоузгодженого потенціалу,

який ретранслює геном, тобто шляхом виникнення метастабіл. станів. Ліквідація цих станів здійснюється окремими квантами з використанням прийомів ядер., атом. та молекуляр. спектроскопії і забезпечується технологіями К. м.

Найвідомішою є школа [К. м. Сітька](#). Від 1986 методами К. м. під його керівництвом успішно проліковано понад 1,5 млн хворих на невиліковні з погляду стандарт. медицини захворювання. В Донецьку з ініціативи і під керівництвом [М. Казакова](#) за підтримки [С. Сітька](#) 1995 створ. шпиталь Сітько-МРТ, де пройшли успішне лікування понад 20 тис. пацієнтів і який 2005 визнано кращим закладом з надання мед. послуг насел. України. Впровадження К. м. розпочав ще за рад. часів Тимчас. наук. колектив «Відгук» (згодом Н.-д. центр квант. медицини «Відгук», нині не існує), філії якого працювали на тер. всього СРСР. Окремі з них у РФ продовжують роботу і нині. Фахову освіту з К. м. профес. лікарі отримують шляхом підвищення кваліфікації. У світі існує декілька центрів К. м. (Бельгія, Аргентина, США). У Белґрадї при АМН функціонує школа з підготовки лікарів К. м. Гол. вид., присвяч. питанням К. м., — часопис «*Фізика живого*».

Рекомендована література

1. Андреев Є. О., Білий М. У., Сітько С. П. Проявлення власних характеристичних частот організму людини // Доп. АН УРСР. Сер. Б. 1984. № 10;
2. S. P. Sit'ko, V. V. Gizko. Towards a Quantum Physics of the Living State // J. of Biological Physics. 1991. Vol. 18, № 1;
3. Сітько С. П., Мкртчян Л. Н. Введение в квантовую медицину. К., 1994;
4. S. P. Sit'ko. Disease and Treatment in the Notions of Quantum Medicine // Physics of the Alive. 2004. Vol. 12, № 1;
5. V. K. Magas. Perspectives for Quantum Medicine // The Future of Life and the Future of our Civilization. Dordrecht, 2006;
6. Сітько С. П. Жизнь как четвертый уровень квантовой организации природы // Биомед. технологии и радиоэлектроника. 2007. № 1.

[І. С. Добронравова](#)

Бібліографічний опис:

Квантова медицина / І. С. Добронравова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11527>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).